

Liikennejaosto

Asiantuntipyyntö 19.10.2021

Viite: HE 146/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen; miten edennyt ja miten jatkuu ensi vuonna, resurssien tarve ja riittävyys?

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua liikennejaostolle asiasta.

Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelma

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen on olennainen osa liikenteen ilmastotyötä. Samalla parannetaan terveellisen ja turvallisen liikkumisen houkuttelevuutta, yhdyskuntarakenteen viihtyisyyttä ja myös pyörämatkailun edellytyksiä. Valtio on asettanut kunnianhimoisia tavoitteita kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi, mutta valitettavasti rahoituksesta on puuttunut jatkuvuutta ja linjakkuutta.

Suomi tavoittelee 30 prosentin kasvua kävelyn ja pyöräilyn matkamääriin vuoteen 2030 mennessä. Valtio haluaa parantaa kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmalla kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä kunnissa sekä tukea liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja kansanterveyden parantamista (valtioneuvoston periaatepäätös 2018). Hallitusohjelman tavoitteena on liikenteen päästöjen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä. Liikenne12 -suunnitelman strategisena linjauksena on, että kestävien liikkumismuotojen osuus kasvaa ja liikenteen kasvihuonekaasupäästöt vähenevät.

Valtio ohjaa tukea kuntien vaikuttaviin kävely- ja pyöräilyhankkeisiin investointiohjelmalla. Valtionavustuksen ehtona on kuntien omarahoitusosuus (vähintään 50 %). Avustusta on jaettu seuraavasti: vuosina 2018 ja 2019 3,5 milj. euroa/v, vuonna 2020 31,5 milj. euroa ja vuonna 2021 28,5 milj. euroa.

Talousarvioesityksessä vuodelle 2022 kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelmaan esitetään 4 milj. euroa. Valtioneuvoston 6.5.2021 hyväksymässä fossiilittoman liikenteen tiekartassa investointiohjelmaan on tavoitteena kuitenkin kohdentaa 30 milj. euroa/vuosi vuosina 2022-2024.

Kuntaliitto pitää erittäin valitettavana, että talousarvioesitys osoittaa vain 4 milj. euroa kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelmaan. Kunnat ovat aktiivisesti hakeneet avustusta tästä ohjelmasta, jonka laatukriteerit ovat myös tiukat. Rahoitustason jyrkät heilahtelut viestivät väistämättä kuntiin siitä, että valtio ei ole sitoutunut asiaan.

Kuntaliitto esittää kävelyn ja pyöräilyn edistämisen vaikuttavuuden ja jatkuvuuden turvaamiseksi, että investointiohjelman rahoitus nostetaan vuoden 2022 talousarviossa viime vuosien tasolle.

Määrärahana 4 milj. euroa on hyvin pieni kävelyn ja pyöräilyn infran parantamisen tarpeisiin nähden. Summalla pystytään edistämään laadukkaan infrastruktuurin toteutusta hyvin rajallisesti. Todettakoon vertailun vuoksi, että esimerkiksi Joensuun kaupungin pyöräilyn ja jalankulun investoinnit olivat vuonna 2020 3,6 milj. euroa. Erilaiset kunnat ympäri Suomea ovat sitoutuneita kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen. Tästä kertoo esimerkiksi se, että Pyöräilykuntien verkoston jäseneksi on tähän mennessä liittynyt 143 kuntaa (yhteensä 4,7 miljoonaa suomalaista).

Valtion panostukset maantieverkolla

Kävelyn ja pyöräiliikenteen edistämisen tavoitteet eivät voi toteutua ilman, että kunnat ja valtio lisäävät rahoitustaan tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Jotta jalankulun ja pyöräilyn isot hyödyt yhteiskunnalle saataisiin realisoitumaan, **valtion tulisi nostaa rahoitusta myös sen omaan kävelyn ja pyöräiliikenteen infraan** perusväylänpidossa ja kehittämishankkeissa. Liikenne12:ssa osoitetaan vuosille 2021-2032 perusväyläpidon parantamisrahoitusta kävelyä ja pyöräilyä edistäviin kohteisiin valtion verkolla varsin vaatimattomasti 10 milj. euroa/vuosi. Tarpeellisten kehittämisinvestointien toteutus ei myöskään saa olla kiinni siitä, osallistuuko kunta rahoitukseen. Toisaalta ELY-keskusten rahoituksen nosto parantaisi myös mahdollisuuksia kuntien kanssa toteutettaviin seudullista pyöräilyverkoston parantaviin hankkeisiin.

Pyörämatkailu

Pyörämatkailu on Suomelle iso mahdollisuus niin kotimaan kuin ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun osalta. Kuntien ja alueiden kannalta on olennaista, että pyörämatkailun kehittämiseen, koordinointiin ja yhteistyöhön saadaan pysyviä rakenteita. **Pyörämatkailukeskuksen** hyvin käynnistyneen toiminnan **jatkuvuuden turvaaminen** on tärkeää. Tähän tulisi kohdentaa valtion hankerahoitusta.

SUOMEN KUNTALIITTO

Johanna Vilkuna
Kehittämispäällikkö

Liite

TAE 2022 ja kuntatalouden yleisnäkymät, 30.9.2021 Kuntaliitto

